

Czislo 25.
24. junija.

Bomha i Bóh!

Létnik 27.
1917.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźelał,
Strōwja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spar měrny
Čerstwość da.



Njeh ty spěwaš,
Swérne dźelaš
Wśedny dny;
Dzén pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočni ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokréw će!

F.

→ Sserbske njedželske lopjeno. ←

Wudawa žo kóždu žobotu w Gsmolerjez knihiczhczeńi w Budyschinje a je tam sa schtvratlétetu pshedpłatu 40 pj. doftacz

3. njedžela po ſwjatej Trojizy.

Seženje žw. Marka I, 15: „cžinęje pokutu a wěrcze evangelinej.“

„Knieže, ja czerpuju, polóż mi“, tať nětko je Jezaiakom ſdychnyj chzem. Tať tola czerpimy pschi ſuchocze, ſo plody ſchodusia. Wjcho roſežesche na rjanu nadžiju a my ſo na tymi ſwejeličmy, hdzež dobre žně trjebanym, ſo býchmy pſchētrali. A nětko dzén wote dnja žlonežko pali a ſpalí plody. Hacž njejkym ſo doſez i Bohu modlili? Hacž ujerěkaſche pſchezo: „dzělaſce jeno“, a to ſpěwanje i Bohu bu bōle na boſ ſtajene? Njeje dha na Božim žohnowanju wſchitko ležane? Njecha nam to Bóh ſažo ſjewicž? Dha ſdychnym jeno i njemu: „Knieže, ja czerpuju, polóż mi.“ A hdz̄ ſy ty to pſchezo cžiniſ, woſtan pſchi tym. W prawej ſchtundze pſchindze ponioz. Hdzež Bóh jeno myſkle teho niéra ma, a ženje myſkle teho njeſboža, chze tež jow naſche naſlepſche, naſche duchowne ſbože. A i temu ta wójniſta niſa. Czerpjenje naſchich woſakow dže dale, a my czerpimy domach. Wjeli dzěla, wjeli žylſow, pſchezo nowe Božemje prajenje, hdzež w tutym dnjach ſažo wjeli mlo- dyh žynow lubych starſich wopuſchezi a do wojerſkeje žlužby jaſtupi. Hdž dha ſměje kónz tuto czerpjenje? Njeje dha žadny Bóh w njebjehach, kiž modlitwy žlyſchi? Hdze je Boža luboſez, hdz̄ tať wjeli ſrudobny dopuſchezi? Žow tež rěka: ſdychnyj, dale ſo i njemu wołač. Niž naſcha móz, niž naſche dzělo dobyč njeſmōže, ale jeho móz. Žow tež rěka: cžakacž na ponioz teho Křiſeja. Tež jow ma žwoje hnadne wotmyſlenje, pokutu a wěru ſbudziež. Dha poſpſhej žiwjenje a wołaſ ſo i njemu dale, a ty tež žobu, ty mlody: „Knieže, ja czerpuju, polóż mi“, a w prawej ſchtundze naſ ſuſkhi. Niž wjazy a žaneje ſchtundy dleje njebudžem ſtrjebač ſcerpicž, hacž wón to chze a ſa dobre ma. My cžinimy to žwoje a wón žno potom tež to žwoje

čžini. Na to ſo ſpuſchezcž chzem. Schtož Bohu wſchón ſo do- wéri, Bóh teho hnidh njepuſchezi. Njejkym to žno tež naſhonil? Pschi czerpjenju pomí tež na Božu dobrotu. Czerpjenje mohlo hiſchęze wjeli wjetſche bhež, kaž tu je. Wu tutym lěcze, hdzež je ſo 400 lět po wobnowjenju zyrkwoje minylo, ſpominam tež na to, tať je pod bludom a wopaczej wuczbje, kotaž njebě wjazh i Božim žlowom pſches jena, czerpicž měla. Wucž i měrej ſ Bohom pſches pokutu a wěru do Žesom Křyſta běſche njeſnaty. Tať někotry je ſdychnyj: „Knieže, ja czerpuju, polóż mi; počaž nam ſažo puež i ſbožu. Mjes nimi bě tež Luther. Bóh je jeho wu- ſkyschal a jeho ſčinil žwój grat. Schtož je Luther wěrik a wucžil, bě po Božim žlowje, to je cžinil wodžený wot Božeho Ducha. A žwoje wěrywusnače je nam napiſal. My dženža na tajke ſpominam; je to tamne, kotrež je 25. junija 1530 w měſeče Augſburgu pſched křežorom a druhimi prjódkežitaſ. Žow woſebje wupraji, ſo je Žesuž Křyſtuž jenicžki kředník a pomo- znik i měrej ſ Bohom a ſo ſa čłowječka płacži: cžer ſa nim a cžin pokutu. So býchmy to dženža a w tutym lěcze ſažo woponiliſi a ſo tať ſtajili na Lutherowe wěrywusnače. To wſchal je trěbne. Čłowječ ūjemóže wěricž, ſchtož wón chze, ale ſchtož je jemu Bóh ſjewiſ. A ſa naſ Lutherſkich křeſcijanow rěka, ſ Lutherom wěricž a wuſnač. Ŝewaſ naſcha Lutherſka zyrkej roſpada.

Duž, Lutherſky křeſcijenjo: „cžinęje pokutu a wěrcze evan- gelionej.“

1. Wěſcje evangelinej. Tón grunt, na kotrejmiž křeſcijan- ſka zyrkej ſteji, je wſchal tež grunt ſboža ſa kóždeho woſebje, ſa tebje a ſa muje. Abo ujetrjebanym ſa naſche žiwjenije grunta, kotrež je nam wěſt, prawy pſchi wſchel hubjenoscži, nuſy a ſmijereži, tiž mi neeziſje wroſtanje, hdz̄ wſchitko druke ſahinje?

Haj, my jón trjebam. Pschetož cžłowſke myſle a měnjenja ſo pſheměnja a ſacziňjeſa hóry ſažo, ſhtož ſu předh ſa wěrnoſež vnuſale. Hdže tuón grunt namakam? Hdže ſu jón wótzojo reformazije, woſebje Luther namakali? Hdž je ſchtó ſ Pawołom ſ wutrobnym naſhonijenjow wiſnacž mohk: „Zadyn druhí grunt nichó njenóže jaſožiež, khiba tón, kiž je jaſožen, kotrež je Jeſuž Khrystuž“, dha je to Luther ſamohk. Khrystuž bě grunt jeho wěry, živjenja, ſtukowanja, Khrystuž Boži Ssyn, nam wiopřaný w ſezenjach, pſchipowjedanym wot japoſchtoſow, Khrystuž, tón ſlubjený Mežiaž, kiž „kiž je nam ſežinjeny wot Boha ſ mudroſeži a ſ prawdoſeži a ſ živjeczenju a ſ wiemoženju“. Teho běſche w ſiwjatym piſmje namakaſ. Teho, kiž bě hóle na boſ ſtajeny, chyzſche ſwojenmu lida ſažo pſched wocži ſtajicž a wěru do njeho jako do naſheho ſenickeho ſkrednička a ſaręčnička ſboža do wutrobow wplodziež. A temu pſcheloži tež bibliju do němſkeje rěče a ſak džakowní ſuny, ſo my ju tež manu w naſhei ſubej ſerbſtej rěči, ſe móžemy ſamii čitacž w ſražnoſeži a ſbožu w Jeſužu Khrystužu. Šak móže ſchtó teho dla Lutheru, tuteho wiſtcho ſwědka teho Sbóžnika, jeho ujeſcheczela ujenovacž a prajicž, ſo je jeno wſho w zyrkwi ſkaſyl a lud ſawjedl? Šak móže hida taſ pſcheczivo wěrnoſeži naſtupicž? Maž to boli. Ale my tež žarujiemy a czerpimy, hdž wjele Lutherſkich kſcheczijanow wiđimy, kiž wjazy w Lutherowej wěrje niſteja a ſ zyka wſchu wěru ſacziňjeja. Ssu paſ to hiſcheze Lutherſky kſcheczijenjo, kotreñ je tón kſchizowaný a ta powjeſež wo nim jeno pohorſchenje a hlupoſež? Schto chzemý my ežiniež? Ach wž kſcheczijenjo wiſchitzh, kiž w tej a druhéj wěrje na gruneži japoſchtoſteje wěry ſtejicze, džerzeče hroniadze w bratrowſkej ſuboſeži; wž jedyn druhého trjebacze, hdž budže ujevěra ſwoje woſowanje pſchecivo wěrje hiſcheze hóle ſapoczež. My Lutherſky kſcheczijenjo paſ ſlubimy, ſo my woſtanjemy na tém gruneži, kotrež je Bóh ſamii poſložil a pſchi tém ſlowje, kotrež bě naſhim Wótzam uóz a ſwětlo a je naſh lud woſbožil, taſ ſo Khrystuža wiſnajem ſa naſheho Sbóžnika, evangeliouej, wěrimy jako ſbóžnychežinjazej možy. A my ſdychnijemy: ſenježe, poſlož mi; daj tola, ſo ſo moži wěrybratſja ſo nim w wěrje ſažo ſjednocža. Hj, ty luba evangelska zyrkej, pytaſ twoje prawe ſbože, wěr evangeliouej, ſtaſ ſo na grunt ſboža, na kotreñ twoji wótzojo ſtejachu, kotrež je Jeſuž Khrystuž.

Ale ſ temu ſluſha tež pokuta. Teho dla nam dženža hiſcheze jaſlineži:

2. Ežinieže pokutu. Jeſož thory cžlowjek ma žadanje po ſefariju. Jeſož, ſchtóž ſo ponížne ſa thudeho hręſčnička poſnaje, budže ſo ſwejſeliež, ſo ma Sbóžnika a po nim žodacž. Teho dla je tež Luther pokutu žadaſ, hręchow, poſnacze, roſkacze a želbyze. Teho přenja theſa (ſada), kotrež je 31. oktobra 1507 na durje hrudowſkeje zyrkweje w Wittenbergu pſchibil, reſaſche: Hdž naſh knjes Khrystuž praji: „ežinieže pokutu“, že wón, ſo by zyke ſiwjenje ſtajna pokuta byla. Ach, hdž by jeno wjaz pokuth, wjaz hręchowpoſnacza a roſkacza bylo, by ſo wjele wjazy wěry do Khrystuža namakaſ. 24. junij je džen ſana teho kſcheczientka, kiž je Jeſužej puež pſchihotowaſ ſe ſwojim předowqenjom: „ežinieže pokutu“. Ach, mój ludo, mój luby kſcheczijano, ſlyſh hlož tuteho muža, ſlyſh woſlanje twojego Boha w tutej wójuje a tutym ſrudnym ežaſku, ſo by pokutu cžiniſ. Prawa pokuta ma paſ tež w ſebi wróženje ſ Bohu, woſnowjenje živjenja, ſo jo wjedžes w prawdoſeži a ſwjetloſeži. A ſak je Luther runje tutto wižwyczenje ſebi žadaſ. Šak je starſhim a džeczom, wiſchnoſeži a poddanym, buram a czeledzi to na wutrobu kladl a jich ſ temu w liſtach napominal. To je haſke prawa pokuta a wěra, hdž je plodna w dobrých ſtukach, kotrež jako džakny wopor pſchinjeze. Nowe Bohu ſpodobaze živjenje chyzſche Luther w ſwojim ludu ſbudziež; ſ woſnowjenjom zyrkweje tež zyke kſcheczijanſtwo woſ-

nowiež. To je ſo jemu tež poradžilo. Rěka duchowneho živjenja je ſ reformaziju naſtala, kotrež je wiſhudžom, ſhtož wědomoſež, ſumſchth, ſchule, wiſchnoſež naſtupi, žohnowanje pſchinjeſta. Woſebje paſ naſta pſchinwobrezežne ſ Bohu. A hdžez je žive evangelske kſcheczijanſtwo, tam je tež prawdoſež, woporliwoſež, ſwěrnoſež w domje a woſolanju, w gmejneje a kraju. A te wiſke ſtukti naſheho lida w tutej wójuje ſu tež plód reformazije. Hdž by jeno wiſhudžom žive evangelske kſcheczijanſtwo bylo, ač ſak by ſe wiſhém hiſcheze wjele ſlepje ſtejalo, ſak by ſo ſhubila wiſha hroſnoſež, ſebiežnoſež, gramnoſež, uječiſtoſež, ſhtož nětko ſ wiſkenu wobžarowanju poſla wiſchelskich evangelskich wiđzecz dyrbimy. Šak je teho dla dženžishe napominanje taſ trěbne: „ežinieže pokutu.“ Ponihajeze twariež naſchu zyrkej, ſo je ſwjate město, hdžez Bohu ſluža a ſluja bratrow. Matvareze ſo paſ tež ſamii na gruneži naſheje wěry, ſo ſeže duchowny dom, a zyke ſiwjenje roſonuna Boža ſlužba. Taſ najlepje naſchu zyrkez ſaktany. Evangelſki kſcheczijan dyrbí ſ kſcheczijanom byz, wěriež, ale tež ſwojni wěru pſchicž, ſ dobrymi ſtukami, niz, ſo by ſ tym ſebi ſbóžnoſež warbowal, ně, tu ma pſches wěru do Jeſom Khrysta w Božej hnadi, ale ſo by poſkaſai, ſo ma wěru a je džakowny ja Božni hnadi. Nezecham ſebi to dženža a ſetža prjódkiwacž? Bóh žohmij naſ ſ temu ſ ſbožu naſheje zyrkweje a naſheho lida, a ſ ſbóžnoſeži naſheje dūſhe.

Wſchaf ty ſy hižo ſapalil
Twój woheń w naſhim kraju;
Dha daj, ſo by wiſchech ſahoril,
To byli w twojim raju
My twojoh' ſlouva předarjo
A w ſtukach twoji ſwědkojo.
To daj nam Jeſu! ſamien.

S. w M.

Kherluſch roſzohnowanja ſe ſwonami.

Slóž: Nětk dobru náz ja dawam.
Dženž klinieži naſchich ſwonow
Nam kherluſch poſledni,
Kiz woſtlož naſchich honow
A duſhov wubudzi.
Dha na nje hladacž dženij
A mutnije poſkuchacž
A na to ſedžbijemy,
Schto chzedža ſajpěvacž.

Nam Wótza ſuboſež, radu
Hodowanje ſpěvaja,
Zutrownu ſwětloſež, hnadi
Pſches Jeſom Khrystuža,
A doſtaſ Ducha ſiwjatoh'
Dar drohi ſwjetkowny.
Czeſcž, džak a ſhwalsiu ſa to
Budž ſwjatej Trojizy!

Wat žohnowaných ežaſow
A wjeſlapoſlných žnjow,
Wat lubnych ežeſných ſwaſow,
A ſrudnych poſrjebow;
Wat wójnskej woſcežnoſeži,
A ſražnych měrnych dnjow,
Wat ſwjatej wježoſeži,
A wjele ſtyſknosežow;

Wat našich hřebščích wótzow
A morivých pſcheeželov,
Jich žvěry, žylsow, prázow
A žylných modlitwów.
Nam dženža powjedaju, —
A bórsy woněmja, —
S požledním ſunkom praia:
Čečež Bohu bjes kónza!

Nětk ſ wěže dele wjate
Sso na puež poadža,
Do druhoh' ſtvara late
Nam nijesý ſchituja
A statok, lud, kraj wózny
A našich živjenje;
O Božo knyeze mózny,
To pomhaj po hnadžé!

Budž khwala, knyeze, tebi,
Sv ſu naž powelaſ
Pſches tele ſwonu ſ ſebi
A wulzy žohuval!
Twój hlož ſmy ſaſkyscheli
W jich rjauym ſwonjenju
A troſcht, móz, radoſez měli
Sa puež a wutrobu!

Sdžerž hlož nam Twójoh' ſlowa,
Hdyž wone woněmja,
To wostanu hacž do rowa
Móz naſcha, radoſez wſcha.
Se ſwonami, — bjes ſwonow, —
Wjedž Ty naž ſeníſku ežer
Hacž tam do wěžnych honow;
Daj, knyeze, nam Twój mér!

Jan Waltar.

X.

Wunoschf Lutheroweho pucžowanja do Roma.

Po wózominaſzenjedželskim pucžowanju ſo Luther w ſpočatku malcho róžka 1512 ſ Roma ſaſo do Witenberga wróci. Na dalokim pucžu bě wjele krajinow widział, muhohe živjenje wobledžbowal a wſchelake měnjenja ſkyschala. Wěſeže je to, ſchtož je dužy naſhoniſ ſ wulki dobytku ſa njeho bylo. Tola niz h n y d o m. Wón njebě pucžowat po naſhim ežazu, fiž horu, dolu a hospody pſchehanja abo fiž w zuſbje něſchtó ſedzbliswje ſtuduje, ale mnič, k o t r e h o ž d u ſ c h a je w klóſchtrje ſchěſcž lět do hno hnadneho Boha p y t k a a je ho u n j e ſ p o k o j e n a h i ſ c h e z e p y t a. Schtož w klóſchtrje doſtaſ njeje, to myſli w Romje namaſacž, a kaž kóždy p y t a jeno p ſ ch i p ó d a wobledžbuje, ſchtož jeho ſańez nima, tak Lutherej tež mało płači, ſchtož Bohu ſlužbu na žwiatych městach, wot žwyczeńych měſchnikow dokonjanu, njenastupa.

Zeno krótko na lud a ſkót w Schwizy a na woliowe ſchomu w Italskej ſpomni, w Romje drje wulkoſteſ ſaſtarſkich twarow wobdziva, ale wo kraſnych wuměſkých dželach twarza a rěſbarja Michelangela a molerja Rafaela, kotrež druzh lěta doſho ſtuduja, wón mjeleži. Na wobraſh w žyrkwi ſw. Marje je hněvný, wone wſchaf tež pohanskich bohów pſchedſtajachu.

Kedžblischi je na italski lud. Myſli, ſo budže wěſeže pobožny, dokež bliže žw. Romej bydli. Wón drje jón ſtróſbnischi hacž němiſki namaka, ale tak leſczitw a jebaw, ſo ſo jedyn druhe-

mu njeđowéri. S hordym ſazpiežom tam na zuſyč, wóžebje na Němzow hladaju, čerja maleje wězy dla wulki haru, ſu wječiwi a pſchimaju žamo w Božim domje ſa nož.

Huſto pola bratrow w klóſchtrje hoſpoduji. Čzi budža jemu wěſeže ſ Božej hnadže radu wjedžecž. Tela žadyn jeho ſedženje njerofym. Mało je ſ nimi ſpofojom. Šižo jich lačanſka rěč pſcheradži, ſo ſu ſo w njej mało prázowali. Prózu wſchaf ſ zyla njeſlubuju, radſchó derje jědža a piſa. Nich pôſtu wobjed je lepſchi hacž němiſka wulka hoſezina. W jenym klóſchtrje, hdžez minicham teho dla porokuje, bychui jeho nabili, njebýli rucze čekny. ſwoje modlitwy jara khwatniwje ſpewajt a ſamolwjeja ſo ſ tym, ſo „žwiaty Duch je wſchaf roſyml a ežert tola ežeknje.“

Tež w romskich žyrkwiach na stronje měſchnikow, fiž tam Božu mřchu džerža, Luther hnadneho Boha pyta. Wón ſ nimi na woltarju ežita. Na kóžde ſlowo evangelija a modlitwy ſedžbuje, teho dla ſ niſchnikani ſobu njepſchindze. Duž jeho pohuňuia: „Khwataj, khwataj, pſchezo dale!“ Nutruoſeže mjes pſchitomuhi njevidži. W druhim ežazu ſu vjane žyrkwije prôſdne. Bamžowi dworni ſe měſchnikam ſměja, dokež ſu jich pſchi Božim blidže prajiež ſkyscheli: „Ty ſu khléb a wostanjeſch khléb, ty ſu wino a wostanjeſch wino.“ Kacž ſich ſlowa, tak ſu tež ſich ſlutki njeſchecžijanske, haj njepočežiwe. Echtóž pak tajke ſadžerženje wobžaruje, wo tym w měſeže praja, ſo je dobrý kſchecžijan, džerža jeho pak ſa dobreho blaſna. Bychui měſchniz Luther ſa lepſchego měli, ſečyli ſo jich ſa pucžom ſ hnadnemu Bohu prafračez.

Luther po haſach a domach powjedacž ſkyschecž: „Je něhdže hela, dha je Rom na nju twarjeny.“ „Móžno njeje, ſo mohlo w Romje taž wostacž, ſlamacž ſo dýrbi.“ „Sklónzo je wuſtało, na tajku hroſnoſež žwecžicž.“

Luther je wſchitko, ſchtož je na žwojini pucžowanju do Roma naſhonił, do ſledowazeho ſlowa wobſanikuſ: „Bliže ſ Romie a hóſchi kſchecžijenjo.“

Wón pak wodačež hréchow a hnadneho Boha jeno pola cžlowjekow pyta njeje, ale tež w Božich ſlužbach. Te hěchu wſchelake. Wſchitke ſydom ſarſlich Božich domow w ſw. měſce wopjatacž, na ſlawnych woltarjach Božu mřchu ežitacž, huſto ſ ſponjedži ſhodžicž, pſched powoſtanckami žyrkwiných žwiatych ſo modliež a je koſhicež, na měſtuach, hdžez ſu marträrojo wotprawjeni a pſchi jich rowach klecžecž, po Pilatuſhovym ſhodže ſo po kolenomaj horje a dele prázowacž, to bě jemu jaž ſhernemu ſynej katholskeje žyrkwije Boha ſlužba a teho dla p ſch i ſluſhnoſcž a dopjelijenje teje ſameje dobrý ſkuſt. Zeno pſchi klecženju na žwiatych ſhodženikach jemu myſl pſchindze, hacž je tež tudy ſaſkužba wopravdze taž wulka kaž próza, a pſchi tym ſo na ſlowo profeth Habakuſka doponui: „Pr a w y b u d z e w e ſ h w o j e j w e r j e ſ i w y.“ Wón drje hſchecž žwój ſhod dokonja, tola bjes dalskich modlitwów. ſklaby dwěl bě w nim wotuežiſ, ale wón jeho žyrkwi ſmyžlenje njepohnu. Luther wosta, ſchtož běſche był, a móžesche wo ſebi prajiež: „Ta w ſchitko w e r j a c h.“

Zene bě jemu po dokonjanym pucžowanju wěſte, mjenujz, ſo w Romje hnadneho Boha doſtaſ a we wutrobie měr namaſak njeje. W tutym nastupanju je ſo ſe žwojeho pucžowanja bjes dobytka wrózil. Na druhé ſtronje ſu poſdžiſho jeho naſhonijenja najwjetſhu wažnoſež ſa njeho měke, dokež móžesche ſo we wojowanju ſ romskej žyrkwi na nje powołacž. Tehdy pak wón wjazy poſhmurený minich njebě, ale wjeſet ſchecžijan, fiž wěri a ſpewa: „Ta ſbóžnoſcž jo w ſnam p ſch i ſh adža wot Božej lutej hnady, te ſkuſti pomhač nje moža, w nich nim aſch žanej rady: Ta wera Chrysta ſa-

pschimini je, kij sa naž wjehich dojezceži nij je, wón je tón prawy hředník". (430, 1.)

J. K.

Pschiwéra abo wéra?

I.

Léto 1914 to bě; ta wulka wójna wudhri. Sahorjenosež pschewsa našch lúd, a wón czechnijesche do wójny. Styšť pak bě žobu pschischoł a bě městna namakał pschede wschém nijes tñm, kotsíž domach wostawachu. A s woběmaj phtasche to tseže wobýdlenja w kraju a lúdu, ta wéra, ta wéra pak, kotař ſo w tym wuskuſuje a wopokaže, ſo Boha wysche wschého lubuje a teho bližscheho jako ſameho ſo, zyle, kaž to našch Čenjes a Sbóžnič iucíž je psches ſkovo a ſtuk. — Léto 1915 pschiwér, a bě wójnske léto! Sahorjenosež woliwkoſasche, styšť pschibjerasche. A ta wéra!? Wono ſo poczinasche poſkaſowac, hdze bě wona bydlenja namakała a hdze niz, bydlenja mijenijz wó utrobach, niz jeno na ſemſchazach puežach a ſežefach, niz tež jeno w žyrkvach a na torhochzechach. A hdzež wona domach bě we utrobach, tam temu cžlowjeku nijehažnij sahorjenoscž; ně, wona ſo w nim paleſche jako wutrajny woheń; tam tež teho cžlowjeka njepſchemo ſtysk, ně, cžlowjek bu ſ īnjesom na nim. — Schtož je wójnske léto 1915 tak poſkaſalo, to je wójnske léto 1916 wobžvědežilo a tuto léto 1917, — pschezo hiſcheze wójnske léto, — nam to dorasnje dopokaže. A wschemu temu ſo tón njedžiwa, kotrýž je wot přenich dñjow wójny ſem phtal nijes sahorjenoscžu a nijes ſtysknuſežu tu wéru, tu jenu wéru; pschetož wón je namakał, tak daloko hacž je pschewidžat, teje sahorjenoscž a teho, ſtyska minho, jara minho, teje wéry, teje jeneje wéry, kotař je ſ dobom ſlubojež, dowéra, nadžija, niz doſež. A hiſcheze něſhto je namakał, a teho bě wjazy hacž doſež, haj teho bě ſelko, ſo bu jemu ſle, mijenijz teje: pschiwér. A ſ teje pschiwér ſobu ſbýva to, ſo je tu ſelko ſtyska, a ſo teho ſtyska tu bywa wjazy a wjazy.

A wo pschiwérje, woſebje wo pschiwérje, kaž je ſo we wójnu poſkaſala, ně, niz jeno poſkaſala ale kaž ſo hiſcheze pschezo poſkaſuje, čzemuh tu dženža a tež dale hiſcheze ſlomežko prajiež, haj dýrbimy tu ſlomežko prajiež, a to hižo teho dla, dokelž tuto naſche ſerbſke njedželske ſopjenko dže „Pomhaj Bóh!” rěka. „Pomhaj Bóh!” Sserb ſtrømo pscheje! A „Wjerſchny pomhaj!” Sserb wotmokwjejo a ſo džakujo pscheje. To je wuſnacze teje jeneje wéry, kotař ſo zyle Bohu, temu wſchémomóznemu dowérja, kotař wé, ſo jenož Bóh je, kotrýž móže pomhač, kotrýž wé, ſo, hdžo tón Wjerſchny pomha, ſo nicžeho bojecž njetrjebam. To je to wuſnacze teje wéry, kotař poſnjo ſebi a pschi ſebi žaneje druhje wéry njeſnaje a nima a duž tež žaneje pschiwér. Pschetož ſchtóž ma pschi ſwojej wérje hiſcheze pschiwér, tón njeje ſ wéry, tón njeje ſ teje wéry, kotař ſo Boha wyschésche wſchého boji, lubuje a ſo jemu dowéri. A tež w Sserbach je nětk pschi wérje ſelko pschiwér! Abo je tu ſchtó, kotrýž možk a chýk naſ powucžiež, ſo temu tak njeje!? S wutrobnej radoſežu a ſ wutrobnym džakom byhym ſo powucžiež dali. Ale, Bohužel, tajkeho namakač njebudžem, khiba wón njeby ſnal Sserbow a Sserbow pschiwér. Duž pak tuto ſopjenko, dokelž „Pomhaj Bóh!” tých Sserbow ſerbſki poſtrow Sserbam pschiwoła, chze a dýrbi tež Sserbam něſhto wo jich pschiwérje doprajiež.

Kaž ſo hewač wo wulkej wójnu praji, ſo je wona kaž wichor wjèle ſwotwodžewala a rjanosež a njerjanosež na ſhwětloſcž pschi njeſla, tak to pschede wſchém placži wo wérje a njewérje a pschiwérje; pschetož ſ tutých wuthadža tola na wſchém poſledku wſchitka rjanosež runje tak kaž wſchitka njerjanosež. A kaž je to bylo po zylím našchim lúdu, ſo bu pschiwéra widomina, hroſna a ſla pschiwéra, tak je to tež bylo poſla naž w Sserbach, a kaž ſo

hewač pschiwéra w běhu teje wójny ſhubiſa njeje ale ſkerje na mozači pschibyvala, tak tež poſla naž w Sserbach. A tole je woſebje ſ pschicžinu, ſo wo tñm dženža tute ſkola pižamů a čzemuh hiſcheze drobných pižacž; pschetož wono je pschede wſchém tež na tñm, ſo pschiwéra tu měrnoſež a tu ſtroſchtnoſež ežežko dobytej a wobkhowané wot někotreježkuſi wutroby, kaž a ſnicža a tak ſtysk a njestroſchtnoſež powjetſcha a ſchdowowanju ſkutkuje.

Dženža tu hiſcheze jenož někotre praschenja ſ temu. Tačko wójna wudhri czechnijechu ſo te „xjecžaſi modlitwov” psches kraj. Bu tñ wot nich putanu a ſy ſobu druhich putat w tajſich putach czechneje pschiwér? A „njebejski líſt” lečesche psches kraj. Šy tež ty, hdžo je tebi pschilecžil, jón wotpižal a tak ſo ſapižal tajkej pschiwérje? A „herbowane blidka” abo „klepaze blidka”, — al' kaž hewač ſo tute drjewjane třinohata a ſklijene napratov nijemuj, — klepachu a ſkakachu tu a tam. Šy ſo ty tež ſa nje ſydmýk, abo ſydaſch ſa nimi, ſo prashejjo ſa tñm, ſchto tebie a druhich w pschichodže podenđe? Činiſch tñ to ſobu, wo cžimž ſwjate pižmo praji, ſo ſu cži, kaž tajkeho cžinja hroſnoſež tonu ſuſejej!“ Čitaj a pschirunaj 5. Mój. 1. ſtam woſebje wot ſi ſhincžki dale! Sserb tola woſebje někole tak rády na bibliju poſkaže a praji, ſo ſo we wulkej wójnuje to ſtava, ſchtož w bibliju je wěſhčené wo tñm poſledním cžaſu. We wulkej wójnuje na ſotrež, døfelž ſu ſužněſchowanju psche ſhutne, plakacž dýrbich. Luž dajmy ſo tu pschede wſchém tež wot biblike powucžicž a tak wot teho, na ſotrehož naž 15. ſchtuežka naſpominjeneho ſtava poſkaže, wot teho wulkeho profety, kotrejuž tež my ſeſkučacž dýrbimy, wot naſcheho Čenjeſa a Sbóžnička Jeſom Křyſta ſ ſotrehož njenom ſo my tola tež „ſchecženjo” njenujem!

S poſla.

To poſla je ſo požkalo hižo tak někotre „Pomhaj Bóh“, tak někotre „Pomhaj Bóh“ ſydhčijene ſ modlitſteje wutroby macžerje abo nana, mandželſteje abo džecži, kotorow, bratrow; pschecželow a njewjestow, tak někotre „Pomhaj Bóh!“ napižane wot tchepotazeje ruki starých abo wot ſpějchňiſcheje ruki mlodých, a tak někotre „Pomhaj Bóh“ tež jako tuto ſopjenko, poſkane wot pschibusných, wot duchovních abo druhich. A ſ poſla ſu naž ſaſo ſtrøwili, nam pschejo: „Wjerſchny Pomhaj!“ a ſu nami napižali tak někotre ſkovo, ſotrež wupowjeda wójnske naſhoniſenje, po cžele a dřſchi. Tak někotre ſ nich jenož jenemu abo někotrym něſhto njepraji ale jich wjèle, haj wſchém něſhto prajiež móže a chze, haj dýrbi! A duž chze tež „Pomhaj Bóh“ tajke „ſkowa ſ poſla“ jako jedyn wójnski poſtrow, kotrýž wſchém placži, Sserbam dale prajiež, tak ſo byhym ſo w tñm, ſchtož wójna a wójnske je, cžim ſlepje ſroſymili, my tu domach nijes ſobu a my tu domach ſ tñmi poſnoscherrymi tam wonkach; pschetož wono je tola tak, ſo ani dorosymili njeſkym to ani tež dorosymili ſo!

S Franžow ſkej: „Waſche ſubě ſopjenka ſyml doſtač: najwutrobníši džak ſa njo. Bohužel nam njeje někole móžno, wjèle w nim cžitacž, dokelž ſkor ſaneho wotpočinku wjazy nijam. Na njedželi ſ zyla ſaneho myſlow njeje. A tola dýrbich druhdy poſ ſodžinku cžaſa nječ, ſo by te ſkowa teho ſiwiſenja cžital; pschetož, woprawdže! nje wſchitko ſ nim czechuje. Woſebje rad byh ja ras ſaſo do Božeho domu ſhoſ a Bohu džak a ſhwalbu wopravoval ſa to, ſo tak husto tu wonkach ſwoju hnadnu ruku nad nami džerži, tu wonkach, hdžož my tola tak husto ſmjerči do woežow hladanym.“